

ingediend op **1808** (2022-2023) – Nr. 2
17 oktober 2023 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Maaïke De Vreese en Thijs Verbeurgt

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van de toezichts-
en handhavingsbepalingen
in het beleidsdomein Werk en Sociale Economie

Documenten in het dossier:
1808 (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

verzendcode: ECO

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;

Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;

Gwendolyn Rutten, Maurits Vande Reyde;

Meyrem Almaci, Imade Annouri;

Thijs Verbeurgt.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;

Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;

Stijn De Roo, Loes Vandromme;

Tom Ongena, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Björn Rzoska;

Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

1. Toelichting door de minister	4
1.1. Situering	4
1.2. Maatregelen	4
2. Algemene bespreking	5
2.1. Tussenkomensten van de leden	5
2.2. Antwoorden van de minister	7
3. Artikelsgewijze bespreking	8
4. Eindstemming.....	8

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie behandelde op 5 oktober 2023 het ontwerp van decreet tot wijziging van de toezichts- en handhavingsbepalingen in het beleidsdomein Werk en Sociale Economie.

Op 5 oktober 2023 besprak de commissie ook het ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, het decreet houdende sociaalrechtelijk toezicht van 30 april 2004 en het decreet van 22 december 2017 houdende een premie om de transitie van werkzoekenden naar ondernemerschap te stimuleren. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1805/3. De bespreking van beide ontwerpen van decreet overlapt als het gaat over de sanctionering van inbreuken.

De door minister Jo Brouns getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door de minister

Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, licht het ontwerp van decreet toe. Handhaving en sanctionering zijn het sluitstuk van zijn beleid als minister van Werk. Het nultolerantiebeleid op het vlak van economische en sociale fraude is breed gedragen.

1.1. Situering

Het ontwerp van decreet moet een antwoord bieden op de fraudezaken die de laatste jaren aan het licht kwamen. Handhaven is geen doel op zich maar noodzakelijk als sluitstuk. De sancties moeten proportioneel en evenredig zijn maar ook voldoende afschrikkend werken. Uiteraard is ook preventie nodig.

De huidige regelgeving dateert van 2010 en is ontoereikend. Daarover werden de volgende vaststellingen gemaakt:

- De sancties zijn in de sociale wetgeving over het algemeen minder hoog dan in het algemeen strafrecht of andere specifieke wetgeving.
- Door het niet-uitvoeren van kortere gevangenisstraffen gaan gevangenisstraffen aan belang inboeten, behalve voor de zwaarste inbreuken. Maar dan moet er natuurlijk in voldoende zware boetes worden voorzien.

Daarom neemt de minister met dit ontwerp van decreet verschillende maatregelen.

1.2. Maatregelen

Er worden verschillende wijzigingen doorgevoerd aan de sancties. Gevangenisstraffen blijven behouden voor de zwaarste inbreuken, bijvoorbeeld voor illegale tewerkstelling, fraude met subsidies, of uitzendactiviteiten zonder dat er daarvoor de nodige erkenning is. Voor bepaalde inbreuken komt er een multiplicator waarbij er een boete per getroffen werknemer wordt uitgesproken.

Er komt een juridische basis voor het gebruik van nieuwe technologieën zoals datamining, bijvoorbeeld via Gatekeeper, om fraude op te sporen.

De opstelling van e-pv's (elektronische processen-verbaal) en de uitwisseling ervan tussen de databank van de Vlaamse Sociale Inspectie en de federale databank e-PV wordt mogelijk gemaakt. Dat moet leiden tot performant en sneller optreden.

De Vlaamse Sociale Inspectie zal bewoonde lokale mogen betreden als er sprake is van een betrapting op heterdaad en dus niet langer bij heterdaad een visitatiemachtiging moeten aanvragen bij de politierechter met het risico dat de overtreder dan al verdwenen is.

Administratieve geldboetes uitgesproken in het kader van detachering zullen gemakkelijker kunnen worden geïnd. Als een Europese werkgever fraude pleegt bij het detacheren van een werknemer naar Vlaanderen en hiervoor een administratieve geldboete krijgt, zal hij die boete ook effectief moeten betalen. Hetzelfde geldt voor Vlaamse ondernemingen die werknemers naar het buitenland detacheren en daar een sanctie krijgen. Dat wordt mogelijk gemaakt door het IMI (Informatiesysteem Interne Markt) van de Europese Unie (EU) en de Vlaamse Sociale Inspectie maakt daar dankbaar gebruik van.

Aan ondernemingen die zware inbreuken plegen, zal tijdelijk het recht op subsidies worden ontzegd.

De minister hoopt met dit ontwerp van decreet verder te kunnen werken aan een eerlijk en fraudebestendig ondernemingsklimaat in Vlaanderen, waarbij de rechten van alle werkenden worden beschermd.

2. Algemene bespreking

2.1. Tussenkomen van de leden

Tussenkomen van Thijs Verbeurgt

Thijs Verbeurgt stelt dat dit voor de Vooruitfractie een belangrijk ontwerp van decreet is. Het lid drukt zijn appreciatie uit voor de memorie van toelichting, waarin uitgebreid wordt toegelicht waarom bepaalde aanbevelingen uit de adviezen werden gevolgd en andere niet. Dat verhoogt de leesbaarheid en dat is voor parlementsleden een goede zaak.

Uit de adviezen blijkt volgens het lid wel een spanningsveld tussen privacy en slagkracht van de overheid. De bescherming van persoonsgegevens is heel belangrijk maar voor de fractie van het lid geldt evenzeer dat een slagkrachtige overheid met de noodzakelijke gegevens en met datamining aan de slag moet kunnen gaan.

De Raad van State formuleerde kritische opmerkingen bij het huidige artikel 20 tot en met 23 van het ontwerp van decreet over de uitwisseling van e-pv's. De minister heeft dat advies niet helemaal gevolgd in de definitieve tekst. Volgens de Raad van State moet er voorafgaand een samenwerkingsakkoord worden gesloten voor de uitwisseling van e-pv's. De keuze van de minister is volgens het lid terecht. Maar is de minister zeker dat het ontwerp van decreet een voldoende solide basis biedt? Wat zou er in een dergelijk samenwerkingsakkoord moeten worden opgenomen?

Het is een goede zaak dat de sancties worden verstrengd. Er komen onder meer zwaardere boetes door het invoeren van opdecimen voor administratieve boetes en het gebruik van een multiplicator. Het is verder positief dat er in het ontwerp van decreet aandacht is voor de aanpak van discriminatie en van misbruik door sportmakelaars. In de jeugdsport blijkt er een groeiende markt te zijn voor half-bonafide en malafide tussenpersonen.

De Vooruitfractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren omdat daarmee een echte stap vooruit wordt gezet.

Tussenkomen van Imade Annouri

Imade Annouri bevestigt dat er positieve elementen zijn in het ontwerp van decreet, zoals het verzwaren van de sancties en het inzetten op digitalisering en het uitwisselen van e-pv's. Dat zijn noodzakelijke stappen vooruit. Maar als men bijvoorbeeld het Borealisdossier bekijkt, is de vaststelling dat het misbruik niet aan

het licht is gekomen door het werk van de inspectiediensten maar door een initiatief van een oud-rechter.

De vraag is dan ook of er niet meer controles en uitgebreide inspecties nodig zijn. Dat is de grote bezorgdheid van de Groenfractie. Het is belangrijk dat de sancties worden verzaamd maar is dat geen slag in het water als er niet meer op inspecties wordt ingezet? Hoe kijkt de minister naar de discrepantie tussen een betere uitwisseling van informatie en zwaardere sancties enerzijds en de beperkte aanwezigheid van inspectiediensten op het terrein anderzijds? Die discrepantie bleek ook uit de discussie in de commissie over de nieuwe maatregelen voor ketenaansprakelijkheid (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1805/1-3).

Tussenkoms van Maaike De Vreese

Maaike De Vreese repliceert dat zwaardere sancties ook ontradend werken. Meer bedrijven zullen schrik hebben om overtredingen te begaan, waardoor er ook minder gevallen van uitbuiting zijn. Controle zal evenwel altijd nodig zijn omdat de betrokken werknemers in een kwetsbare situatie zitten. Maar zwaardere sancties maken wel duidelijk dat Vlaanderen de strijd tegen uitbuiting ernstig neemt. Het invoeren van een multiplicator voor boetes per getroffen werknemer en van opdediemen voor administratieve boetes werkt ontradend. Daarom vindt het lid het standpunt van Imade Annouri over dit ontwerp van decreet niet consequent.

Naast ontrading is de aandacht voor preventie van inbreuken een goede zaak. Welke lessen zijn er de afgelopen maanden en jaren getrokken uit de inspecties en de gevallen van fraude? Hoe kunnen veelvoorkomende inbreuken nog meer worden voorkomen?

Tijdens de coronacrisis heeft de N-VA-fractie herhaaldelijk gewezen op de vaststelling dat ondernemers nog steun konden krijgen als duidelijk was dat ze fraude hadden gepleegd. Het ontwerp van decreet voorziet nu in een rechtsbasis om ondernemingen die zijn bestraft naar aanleiding van zware inbreuken tijdelijk het recht op subsidies te ontnemen. Waarom staat daar echter een termijn van twaalf maanden op? Is dat voldoende? Kunnen werkgevers die zwaar frauderen of recidiveren niet langer of zelfs definitief worden uitgesloten? Belastinggeld moet gaan naar mensen die zich aan de regels houden en niet naar zij die meermaals in de fout gaan.

Zoals al is aangehaald bevat de memorie van toelichting een duidelijke reactie op de adviezen. Het advies van het College van procureurs-generaal werd aangevraagd maar niet binnen de gestelde termijn verleend. Is het advies dan alsnog uitgebracht? Als dat niet het geval is, kan de minister daarop reageren? Het is ook voor de procureurs-generaal een belangrijk ontwerp van decreet.

De Vlaamse Sociale Inspectie zal bij betrapting op heterdaad bewoonde lokalen mogen betreden en dus niet langer eerst een visitatiemachtiging moeten aanvragen. Hoe verschilt dat dan met de huidige situatie?

Er wordt werk gemaakt van de invordering van administratieve geldboetes voor inbreuken tegen de regels voor detachering. Dat geldt ook voor Vlaamse werkgevers die werknemers naar het buitenland detacheren. Welke EU-landen en hun inspectiediensten werken daaraan mee en welke niet? De minister kan van het Europese voorzitterschap in de eerste helft van 2024 gebruikmaken om gesprekken te voeren met de verantwoordelijke ministers of hun ambassadeurs in België en akkoorden te sluiten. Dat moet vermijden dat de boetes alleen bij Vlaamse ondernemers worden ingevorderd. Zal de minister daar een punt van maken tijdens het Europese voorzitterschap?

Tussenkomst van Ilse Malfroot

Ilse Malfroot zegt dat administratieve sancties een goed instrument kunnen zijn als er niet wordt vervolgd. Het lid verwijst naar de bespreking van het ontwerp van decreet dat over ketenaansprakelijkheid handelt (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1805/1-3). Er wordt een administratieve geldboete ingevoerd voor werkgevers die de dienst Economische Migratie niet verwittigen bij de verbreking van de arbeids-overeenkomst of bij wijzigingen aan de arbeidsvoorwaarden die gevolgen kunnen hebben voor de toelating tot arbeid. Dat lijkt echter de enige inbreuk waarvoor er een administratieve boete kan worden opgelegd. De Waalse en Brusselse wetgeving over de tewerkstelling van buitenlandse werknemers bevatten meer inbreuken die met administratieve sancties kunnen worden bestraft. Is er nog een andere rechtsgrond op basis waarvan administratieve boetes kunnen worden opgelegd voor de illegale tewerkstelling van buitenlandse werknemers?

2.2. Antwoorden van de minister

Minister *Jo Brouns* bevestigt dat de Vlaamse Sociale Inspectie goed voorbereidend werk voor het ontwerp van decreet heeft verricht. Hij begrijpt de bezorgdheden over de bescherming van privacy die Thijs Verbeurgt heeft geuit. Daarover zal worden gewaakt bij de uitvoering van het ontwerp van decreet.

Het samenwerkingsakkoord zal inderdaad aan de Raad van State worden voorgelegd. Samenwerking is hoe dan ook absoluut nodig.

De minister onderschrijft het pleidooi van Maaike De Vreese voor preventie. Voor het uitsluiten van het recht op subsidies voor ondernemingen die zware inbreuken pleegden, bedraagt de termijn nu twaalf maanden. Over die termijn kan natuurlijk worden gediscussieerd. Er zal opnieuw een controle zijn van de inspectie vooraleer het recht op subsidies weer wordt geopend.

Het College van procureurs-generaal bracht een advies uit zonder opmerkingen. De minister herhaalt dat samenwerking met Justitie heel belangrijk is voor hem.

Vroeger moest er bij betrapting op heterdaad eerst een toestemming zijn van de politierechter voor het betreden van bewoonde lokalen. Dat zal nu niet meer nodig zijn.

Naar aanleiding van een recent dossier was er al een overleg met de ambassadeur van Bulgarije. Dat illustreert volgens de minister dat samenwerking met de inspectiediensten van andere EU-lidstaten belangrijk is. Die samenwerking kan nog worden geïntensifieerd en een thema zijn voor verder overleg tijdens het Europese voorzitterschap.

Aan Imade Annouri antwoordt de minister dat boetes een element zijn om sociale fraude te bestrijden en te sanctioneren indien nodig. De minister verwijst naar het Vlaams Handhavingsplatform dat wordt opgezet en dat toelaat om meer dan dertig publieke databanken aan elkaar te koppelen. Op basis van scores kan er gericht worden geïnspecteerd bij bedrijven waar de screening alarmsignalen doet afgaan. De minister gelooft in de kracht van datamining en artificiële intelligentie om veel efficiënter en effectiever te controleren en op die manier menskracht uit te sparen. De twaalf extra voltijdequivalenten bij de inspectie zullen inderdaad niet volstaan om alle bedrijven te kunnen controleren. De digitale tool kan een belangrijk hulpmiddel zijn, wat blijkt uit het succes van de controles op het terrein.

De minister wijst verder op de collectieve verantwoordelijkheid. Het kan ook een voorbeeld van burgerzin zijn om signalen van mogelijke fraude te melden. Bij de ketenaansprakelijkheid wordt een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van de aannemers.

Ilse Malfroot wees op de strengere straffen in het Waalse Gewest. De minister stelt dat de Vlaamse Regering heeft gekozen voor een substantiële verhoging van de bestaande sancties en boetes. Een administratieve geldboete kan worden opgelegd voor elke categorie van inbreuken waarvoor Justitie niet tot vervolging overgaat.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 tot en met 87 worden aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Maike DE VREESE
Thijs VERBEURGT,
verslaggevers